

Nr 39

Utlåtande i anledning av motion om rätt för studerande diabetiker till frivillig sjukpenningförsäkring.

Andra lagutskottet har behandlat en till lagutskott hänvisad motion, II: 1003, av fru *Eriksson* i Stockholm *m. fl.*, i vilken hemställts, »att studerande med diabetes måtte ha samma rätt till frivillig statlig sjukförsäkring som friska studerande».

Över motionen har utskottet i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från riksförsäkringsverket.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 21 kap. 1 § andra stycket lagen om allmän försäkring kan studerande, som är inskriven vid allmän försäkringskassa, hos kassan frivilligt försäkra sig för erhållande av viss sjukpenning jämte barntillägg eller av visst sjukpenningtillägg. Sjukpenningen får ej uppgå till högre belopp än 15 kr. per dag. Närmare bestämmelser om den frivilliga försäkringen meddelas i kungörelsen (1962: 402). För studerandeförsäkringen gäller en karenstid av 18 dagar (3 §). Frivillig försäkring får meddelas endast den som ej fyllt 55 år och som har god hälsa. Från dessa krav görs undantag i vissa överflyttningssituationer och i fall då gruppförsäkring meddelas (4 §). För försäkringen skall erläggas avgift, som fastställs av riksförsäkringsverket efter den allmänna försäkringskassans hörande. Avgifterna får inte utgå med olika belopp för olika medlemmar av kassan i vidare mån än som föranleds av skillnad mellan de försäkrade i fråga om deras ålder och försäkringens omfattning. För försäkringen utgår statsbidrag med 20 procent av försäkringskassans utgifter för sjukpenning och sjukpenningtillägg (8 §).

För kassornas bedömande i vad mån hälsokravet är uppfyllt beträffande diabetiker har riksförsäkringsverket år 1956 angivit vissa allmänna riktlinjer. Enligt dessa skulle vid diabetes god hälsa ej anses föreligga om sjukdomen debuterat före 40 års ålder — oavsett om insulin användes eller ej — eller förorsakade äggviteutsöndring i urinen eller grava synrubbingar. I dessa riktlinjer har verket genom skrivelse den 28 november 1968 till de allmänna försäkringskassorna gjort följande modifikationer. »Diabetes som inte gett tecken till kärlskada och inte alls behöver behandlas eller kan kompenseras med dietregim eller med peroral terapi, skall inte föranleda att frivillig försäkring vägras. God hälsa kan regelmässigt inte anses föreligga om sjukdomen kräver insulinbehandling. Hälsotillståndet torde dock få anses vara sådant att frivillig försäkring kan beviljas oaktat insulinbehandling kräves om sjukdomen debuterat först efter 40-

årsåldern och inte gett tecken till diabetisk kärlskada och/eller grava synrubbingar.»

I ett svar på *interpellation* av fru Eriksson i Stockholm rörande liberaliserade möjligheter till frivillig sjukpenningförsäkring för husmödrar och studerande med diabetes framhöll *socialministern* den 25 april 1968, att den frivilliga sjukpenningförsäkringen genom försäkringskassorna förutsätter för att kunna fungera en enkel uppbyggnad och billig administration. Gällande regler om enhetlig premiesättning och ett enhetligt hälsokrav står i samband med varandra och kunde enligt *socialministern* ej undvaras, om de angivna förutsättningarna skulle kunna uppfyllas. Den premiesättning, som privata försäkringsbolag tillämpar beträffande sockersjuka, innebärande premier som varierar med åldern vid inträdet i försäkringen och åldern då sjukdomen först yppade sig, skulle enligt *socialministern* avsevärt komplicera den av försäkringskassorna meddelade frivilliga sjukförsäkringen. En sådan ordning skulle nämligen behöva tillämpas även beträffande personer, som lider av andra sjukdomar, vilket skulle kräva en administration som försäkringskassornas resurser ej var avvägda för. *Socialministern* anförde avslutningsvis, att innebörden av kravet på god hälsa fortlöpande måste omprövas i ljuset av den utveckling som fortgår på medicinens område och de erfarenheter som vinnas inom försäkringen.

Remissyttrandet

Riksförsäkringsverket berör i sitt remissyttrande inledningsvis de bestämmelser som gäller för den frivilliga sjukförsäkringen och de ovan behandlade allmänna riktlinjerna för prövningen av hälsokravet beträffande diabetiker. Verket erinrar härefter om att Kungl. Maj:t den 30 juni 1967 uppdragit åt riksrevisionsverket att i samråd med centrala studiehjälpsnämnden, riksförsäkringsverket och socialstyrelsen utreda de frågor som är förbundna med en utvidgning av sjukförsäkringsskyddet för studerande. Verket anser att man bör avvakta ett förslag från denna utredning, som enligt verket också torde komma att ta ställning till frågan om sjukförsäkringsskyddet för handikappade studerande. Enligt vad verket avslutningsvis uttalar torde utredningen komma att färdigställas före sommaren.

Utskottet

Frivillig sjukpenningförsäkring hos allmän försäkringskassa kan enligt gällande bestämmelser meddelas endast den som ej fyllt 55 år och som har god hälsa. För försäkringskassornas bedömning av i vilka fall hälsokravet kan anses uppfyllt beträffande person som har diabetes har riksförsäkringsverket utfärdat vissa allmänna riktlinjer. Enligt dessa kan god hälsa i regel ej anses föreligga, om sjukdomen debuterat före 40-årsåldern och kräver

insulinbehandling. Diabetes som kan kompenseras genom annan medicinering eller genom dietregim skall däremot inte föranleda att frivillig försäkring vägras.

I förevarande motion kritiseras de angivna bestämmelserna såvitt gäller studerande som har diabetes. Motionärerna framhåller att praktiskt taget alla utbildningsvägar i dag står öppna för unga diabetiker, t. o. m. i vissa fall utbildning vid gymnastikhögskola. Därför måste det enligt motionärerna vara ett förbiseende att studerande unga diabetiker, som har kondition att studera, inte kan komma i åtnjutande av förmånerna inom den statliga frivilliga sjukförsäkringen. I motionen yrkas att studerande med diabetes ges samma rätt till frivillig statlig sjukförsäkring som friska studerande.

I remissyttrande över motionen har riksförsäkringsverket erinrat om, att Kungl. Maj:t den 30 juni 1967 uppdragit åt riksrevisionsverket att i samråd med centrala studiehjälpnämnden, riksförsäkringsverket och socialstyrelsen utreda de frågor, som är förbundna med en utvidgning av sjukförsäkringsskyddet för studerande. Utredningen torde enligt riksförsäkringsverket komma att färdigställas före sommaren. Verket anser att man bör avvakta ett förslag från utredningen, som enligt vad verket uppger också torde komma att ta ställning till frågan om sjukförsäkringsskyddet för handikappade studerande.

Enligt utskottets mening torde det i motionen framförda förslaget böra prövas i lämpligt sammanhang. Som framgår av riksförsäkringsverkets yttrande är frågor med viss anknytning till det i motionen behandlade problemet redan föremål för utredning inom riksrevisionsverket, vars förslag kan väntas föreligga inom en snar framtid. Utskottet anser att utredningens förslag bör avvaktas, innan den i motionen väckta frågan tas upp till närmare övertvägande. På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att motionen II:1003 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1970

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand (s), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Dahlberg (s), Österdahl (fp), Kaijser (m), Ivar Andersson (s)*, fru Grethe Lundblad (s) och fröken Pehrsson (cp);

från andra kammaren: fröken Sandell (s), fröken Wetterström (m), herrar Fredriksson (s), Nilsson i Kalmar (s), fru Nilsson (cp), herr Aldén (s), fru Fraenkel (fp) och fru Håvik (s)*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.